

# לולב וערבה פרק רביעי סוכה

## מסורת הש"ס

פ"ר קש"ב. סימן הוא כדמפרש ואזיל: פייס צפני עלמו. שכל פרי החג לא היו מטיילין פייס איה משמר יקריב לפי שצדקדק היו מקריבין אותן עד שכל כ"ד משמרות שונות ומשלשות בהן חוץ משמים כדלמרי' בהלל (לקמן דף נה:) ופר דשמיני בתחילה מפייסין עליו: וזמן לזרז כלו שהחיינו: רגל צפני עלמו. שאין יושבין בסוכה: קרבן לעלמו. שאינו כסדר פרי החג דל"כ היו צו ששה פריס: זרבה לעלמו. את יום השמיני וכתוספתא משמע שזמנן דההוא המלך והכי גרסינן לה זרבה צפני עלמו שנאמר (מלכים א' ט) זיוס השמיני שלח את העם ויצרכו את המלך: **בתנ"י** והשמה שלמי שמה: והלל לגמור צו את ההלל: **גב' מנחם ה"ט**. דשמיני חייב צשמה לה לא כתיב היה בהדיא אלא דבעת ימי החג דכתיב (דברים טו) חג הסוכות תעשה לך וגו' וסמיך ליה ושמחת בחגך: אך שמה. צההיה פרשה דעשר תעשר כתיב ז' ימים תחוג: לזרז ליני יו"ט האחרון. לשמחה שלמינו לכולנו עם שבעת המינים שיצא שלמיס צפנינו כפינו לזרז לנין צפני דהאי שמה למחיה אלא לנין דכתיב לעיל מיניה ושמחת בחגך אלא לזרז שמתחיל ליל שמיני וכיון דלמחיה ליל יו"ט האחרון שהוא טפל ק"ו היום שהוא עיקר שמיני צשמה ואשר הלילות לא קריבי ריבויי מימי אפילו לילות צשמה כדריבוי גבי סוכה (לעיל מג.) וכי אינטיך לילי יו"ט האחרון אינטיך דלנינו ככלל שבעה ועל כרחך לילה ארבעה שהוא סמוך לשבעת ימים דקרא ויום אתי צק"ו ואשמעינן צשמה המזמין חג הסוכות ישמחו צילי שמיני שאינו יכול להקריב צלילה: או אינו אלא לזרז ליני יו"ט הראשון. ואשמעי' שרתי לזרז שלמים ערב יום טוב לשמחת לילה והרעו ואלו צנינן וזיחה צשעה שמה: **בתנ"י** גמר מלאכול. צפנינו: לא יסיר אס פוסלו. לא יסיר אגדים שלה

א [לעיל מו.] ג. מנייה יו. ר"ה ד; ג. [פסחים ע"א.] א. [פסחים ה. ושי"ט.] ד. [פסחים ע"א.] ט. [פ"י פרשיי שבת קמ"ו ד"ה עשירי צירי אדם וכו'] ו [בבבבבב א"ל אש"י] א [לעיל לו.] טענת ד: ברכות ה. מ"ד. יומה כל: שבת ט: [וש"ק.] ח. [לעיל כט.] ט. [ש"ל מ"ו.] ו. דף מו. ר"ה ד: יומה ג: ט. ע"י ציטט"ט מ' ע"ו, ח ש"ך לע"ב

### הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פסח וכו' צ"ן באגמתי בין מן הצדד דמסות:

### גלוין הש"ס

בתנ"י ניסוך הים. ע"ן צ"ב דף ע"ג ט"ו בהדיא אלא ד"ה מ"ס ונשנית מוקנת ס:

### מוסף רש"י

פ"ר קש"ב. פייס, זמן, רגל קרבי' ש"ה, כרבי'. פייס, לענין פרי החג, כל שבעת ימי החג א"ן מטיילין עליון לפי סדרן מקריבין אותן, כדמין נמשכת סוכה (פ"ה) ומ' שמה מקריב פריס היום לא היה מקריב למחר, ופר של שמיני מטיילין עליו אחריו מן השמחות קריבנו (הגיה) וכו' ר"ה ד' ויו"ט ג. וזמן לעלמו לזרז שמיני (ויו"ט ש"ס). רגל, ש"ס לו ש"ס רגל צפני עלמו אש"י קרוי סוכות (הגיה) ש"ס ש"ס חג הסוכות עליו (ר"ה ויו"ט ש"ס) קרבי, ש"ס השמחות קריבנו כסדר פרי החג, שפרי החג מתמעטין והלובן וצנינן י"ד ככל יום ויליס ש"ס וצנינן פרי אחד ח"ל אחד וצנינן כש"ס (הגיה) ש"ס וצנינן ר"ה ויו"ט ש"ס, ש"ס שאין ש"ס זה הלל, שאר שריות ימי החג, כל ש"ס ימי החג, מדבר מעין גול מתנות עניים, ואחריו על חול המועד, מפורס נמשכת סוכה (פ"ה) ומ"ט, ועל שמיני שמה א"ס מעין אש"י ולא פירשו לנין אחריו ש"ס (ויו"ט ש"ס) וצנינן (הגיה) וצנינן (פ"י) נמשך ש"ס היום למחלה ימי השמיניות (ר"ה ש"ס). צנינן, שאין מצרכין לתפלת ח"י המלך (ויו"ט ש"ס) וכו' לשמה שנאמר לו ציוס השמיני שלח את העם ויצרכו את המלך (הגיה) ש"ס וצנינן ר"ה ש"ס. והיינו א"ן שמה. קרא יומה חג דכתיב לעיל מיניה חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, ומטיילין עליו ושמחת בחגך וזרז מימי חגך ימי חגך וגו' והיינו אך שמה (פסחים ע"א). לזרז לילי יום טוב האחרון. ואין שמה אלא צלילות שלמיס, ויום טוב האחרון גופיה לא, דהא מרי ומני

### פ"ר קש"ב

פרי החג לא היו מטיילין פייס איה משמר יקריב לפי שצדקדק היו מקריבין אותן עד שכל כ"ד משמרות שונות ומשלשות בהן חוץ משמים כדלמרי' בהלל (לקמן דף נה:) ופר דשמיני בתחילה מפייסין עליו: וזמן לזרז כלו שהחיינו: רגל צפני עלמו. שאין יושבין בסוכה: קרבן לעלמו. שאינו כסדר פרי החג דל"כ היו צו ששה פריס: זרבה לעלמו. את יום השמיני וכתוספתא משמע שזמנן דההוא המלך והכי גרסינן לה זרבה צפני עלמו שנאמר (מלכים א' ט) זיוס השמיני שלח את העם ויצרכו את המלך: **בתנ"י** והשמה שלמי שמה: והלל לגמור צו את ההלל: **גב' מנחם ה"ט**. דשמיני חייב צשמה לה לא כתיב היה בהדיא אלא דבעת ימי החג דכתיב (דברים טו) חג הסוכות תעשה לך וגו' וסמיך ליה ושמחת בחגך: אך שמה. צההיה פרשה דעשר תעשר כתיב ז' ימים תחוג: לזרז ליני יו"ט האחרון. לשמחה שלמינו לכולנו עם שבעת המינים שיצא שלמיס צפנינו כפינו לזרז לנין צפני דהאי שמה למחיה אלא לנין דכתיב לעיל מיניה ושמחת בחגך אלא לזרז שמתחיל ליל שמיני וכיון דלמחיה ליל יו"ט האחרון שהוא טפל ק"ו היום שהוא עיקר שמיני צשמה ואשר הלילות לא קריבי ריבויי מימי אפילו לילות צשמה כדריבוי גבי סוכה (לעיל מג.) וכי אינטיך לילי יו"ט האחרון אינטיך דלנינו ככלל שבעה ועל כרחך לילה ארבעה שהוא סמוך לשבעת ימים דקרא ויום אתי צק"ו ואשמעינן צשמה המזמין חג הסוכות ישמחו צילי שמיני שאינו יכול להקריב צלילה: או אינו אלא לזרז ליני יו"ט הראשון. ואשמעי' שרתי לזרז שלמים ערב יום טוב לשמחת לילה והרעו ואלו צנינן וזיחה צשעה שמה: **בתנ"י** גמר מלאכול. צפנינו: לא יסיר אס פוסלו. לא יסיר אגדים שלה

### רגל צפני עלמו

פרי החג דל"כ היו צו ששה פריס זרבה לעלמו את יום שמיני חג העצרת הזה וכתוספתא משמע שמזכרין את המלך דה"ג זה זרבה לעלמו שנאמר זיוס השמיני שלח את העם ויצרכו את המלך כך פ"י צקונג' והשמה לא היו כי ההוא דתניא לעיל דלמרינן כשם שחג טעון שיר קרבן זרבה ולינה קל שמיני טעון קרבן שיר וזרבה ולינה ורבינו תם מפרש ברבה דהכל ברכת המזון ותפלה כי ההיא דלעיל ורגל צפני עלמו לענין שטעון לינה ורבינו מנחם מפרש לענין [שידחה] אצילות משום דלמרי' פרק בתרא דמועד קטן (דף ע"ו) דהקוצר את מתו שבעה ימים קודם הרגל צלילה ממנו גזרת שלשים ויומינו דלילה שבעה קודם לרגל ואפ"ה שבעה ימינו גזרת ל' משום שמיני עזרת ורבינו תם עלמו יסד צמעריב של שמיני עזרת קודש ללינה ושלשים ימים כלשן צלילים יחס ומיניו אי אפשר לומר שידחה לגמרי דהא פרק בתרא דמו"ק (דף נ"ד) ושם אמרי' יום אחד לפני החג וחג וצרכיו שלו הרי כאן עשרים ואחד יום וזרבה המלך לא צעי למיתני משום דלרינן למיתני דומיא דזרבה של ז' ימי החג שיר שהיו אומרים מומור שלם משא"כ צשאר ימי החג שלא היו אומרים מומור שלם אלא חלוו היום וזכאו למחר לך מפרש ר"ת כדלמחיה צלילה החליל (לקמן דף נה) דמתיב צה סימנא הומצב"י ולעיל) פירשמי שהיו אומרים למנחם על השמיני: **פוחת בה ארבעה**. טפחים ופוסלה כך פ"י צקונג' ומימה מה שיעור הוא זה בצרבעה והלא חזיר פוסל צשלה צין בסוכה גדולה צין בסוכה קטנה צין צלמנע (א) דמנחם צלילה פ' קמא (דף ע"א, ב) **מדרי"ק** בה את הנר. פירשנו לעיל פרק היסין (דף כט) ושם צ"ה ואמרי' לה): **שער המים**. מן השערים הדומיים צשערה הוא דתנן צמ' מדות (פ"ב מ"ו) שערים הדומיים סמוכים למערב וקחשיו המים וקחשו למח העים שזו מנכניסין צלומות המים על העקב. לא כמו שפ"י צקונג' משום שלא ירבה צהילוך העקב דל"כ כשהיא צקנן דרומית מזרחית נמי אלא היינו טעמא דהכל דחזרתן על העקב הוא דרך ימין: **ועזרת העוף** כשרבתה במזרח. כדלמח' חזו כולה משנה שלימה היא צמסכת וצחיס פרק קדשי קדשים (דף ט"ג) והתם דיין מדקח אמר כשרבתה צמזרח מכלל דמקומה צמזרח ועל חנם נקט טעמא מן הדיוק דצהדיא תנן התם (דף ס"ד) עולת העוף כ"כ ייתה נעשית עלה לכצב ופנה לכווצב צו לא לקרן דרומית מזרחית: **שני ספלים** שא' כסף. מימה דתנן צמנחות פרק שמי הללם (דף כ"ט) שמי שולחנות היו צאלום אחד של כסף ואחד של זהב על של כסף ונתנין לחם הפנים צכניסתו ועל של זהב צלמחא שמעלין כקודש ולא מורדינן אפי' סילקוהו מעל שלחן אוהב צהיכל לא היו יסוילס להררודו ולהניחו צשל כסף וד"כ הכל שהיו ממלאים צללוחות של זהב היאך היו מנכסין צספלין של כסף וכו' מימח צללוחות שאינה מוקדשת היו ממלאין לא היא דגבי חצית צשמתמלא מנש"ס קחמי מנתי' שאינה מוקדשת כדמפרש טעמא צממלא אכל צללוחות שהיו ממלאין צחול הייתה מוקדשת וי"ל דספלים היו צקובעים צקיד ולא כלים ניניהו דנחשצין כגופו של מוצח והרי הם צללונה שהייתה צצוירין של זהב שהיו מקטירין על המוצח:

כמין

### עין משפט

ג. א מ"י פ"י מהל' תמידין ומסופין הלכתי י: ב ב מ"י ט"ס הלכה ה: ג ג ב (מ"י ט"ס הל' א'): ג ד מ"י סכר תפלות עושי' א"ח כ"י מרסח ספקי פ: ג ה ה מ"י פ"ג מהלכות חטאי הל' ו טו ט"ע א"ח כ"י מרמז ספקי פ: ג ו ו מ"י פ"ג מהלכות חטאי הל' ו טו ט"ע ז ז ח ט מ"י פ"ו מהל' סוכה והלכה י'ל הלכה י'ד טמג עשין כג טו ט"ע א"ח כ"י מרסו: ג ח ו מ"י פ"י מהל' תמידין הלכה ו סמג עשין ט: ס

### תורה אור השלם

א. שבת קמ"ט תחול לוי' אלוהיך כפוקם אש"ר יבחר יי בני יב"קך יי אלוהיך בכל תבואתך ובכל מעשדך ויקר ויקיית אך שמה: דברים טו טו

### רבינו הגנאל

פ"י פ"ר קש"ב. פייס, דתנן בשמיני חזרו לפייס רגלים. זמן, כדאמרי. רגל צפני עלמו, לחשב אותן ז' ימים לענין אצילות. דברוסין בפרק אחרון במשקין אמר רבינאן יום אחד לפני החג והחג ושמניי שלו, הרי כאן כ"א לענין שלשים. קרבן, ככל הימים פריס ובימים השמיני פר אחת. שיר, כפי עלמו. זרבה, ברכת המזון ותפלה כדאמרי. **בתנ"י** ההלל והשמחה שמונה כו'. כשכיל שלמי חגיגה, שצריך לזכות בה ימי החג, שאין שמחה אלא בכשר. תנא ההלל י"א ימים וליילה אחת, וגומרי בהן את הלל. ואלו הן ח' ימי החג, וז' ימי חגיגה, ויום טוב ראשון של פסח, ולילה, ויום טוב של עצרת. והשמחה, דתי' והיינו אך שמה לזרבות [לילין] יום טוב אחרון לשמחה וכו'. ירושלמי השמחה ח', הינו עצמן שחל יום טוב הראשון להיות בשבת, לשוחט מערב [הרגל] את יום טוב, דאמר (א"ר [אלעזר] שלימי חגיגה ששחטן מערב הרגל אין יוצא בהן ידי חובתו ברגל, לשחטן בשבת אי אפשר, הלכך לא משכחת לה אלא כתיבין שאוכלים את שער התחאתי). **פ"קא** סוכה שבעה כו'. א"ן א"ן לוקדס התוריד כו' במלכות ששמש על כן בסוכה. פוחת בה ד' כלים משום, או מכניס בה כלי מאכל, ואם היא קטנה, מכניס בה נר דרוי. [בתנ"י] ניסוך המים כ"צ כו'.

א) לפני ציורולמי איה דלמח' ר' ועלה עלה כו' יתפעל צס"ר לעלמו. צ ועי' בצבלי קדשים ד' עא וי'.

כמין